

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το Εξωτερικό φρ. 10

20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στά κιόσκια της Ηλαστείας Συντάγματος, «Ομόνοιας», «Υπουργείου Οικονομικών», Σταθμού Τροχιοδρόμου («Οδοθαλμιατρείο») Σταθμού ύπογείου Σιδηροδρόμου («Ομόνοιας») στό καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Ηλαστεία Στουγνάρα, Εξάρχεια), στό βιβλιοπωλείο «Εστίας» Γ. Κολάρου.

Στόν Πειραιά: Καπνοπωλείο Γ. Επρούδη. Βουδουλίνας αρ. 1, σημά στήν Τρούμπα. «Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένδος χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΜΑΤΑ

ΔΙΓΟ

Δικόμα κι ο Μιστριώτης θάλεγε—μπορεῖ καὶ νὰ τὸ πίστεψῃ, μὰ δὲν τὸ εἰπε, εἶναι ἡ ἀλήθεια—πῶς τὸ μαξιλάρωμα τῆς περασμένης Κυριακῆς στὸ Στάδιο ἔγινε ἀπὸ «έγκαθέτους» τοῦ κ. Ραϊνάχ.

Καὶ νὰ δεῖτε διαοικέμένη σύμπτωση. Τὸ Σάββατο ἀπαντώντας μ' ἓνα ἀπὸ τὰ κοπέλια τῶν στήν «Ἀμφόπολη» σ' δοσες γνωστικὲς κ' ἐπιστημονικὲς παρατήρησες ἔκανε δ. Γάλλος σοφὸς γιὰ τὴν παράσταση τῆς «Ἀπιγόνης», ἔλεγε ψευδολογῶντας κατὰ τὴν ἀγάπετην συνήθεια του πῶς «ἡ μεσαῖα τάξις ἔνοει τὴν γλώσσαν τοῦ Σοφοκλέους καὶ δύναται τὰ μαρτυρήσωσι τοῦτο χιλιάδες θεατῶν, οἵνες δεκάδες ἔχειρον δητῆσεν τὰς ιδέας τοῦ ποιητοῦ καὶ οὐχὶ τὴν εὔστοχον ὑπόκρισιν».

Νισμοῦ, ως τὸ 12ο αἰώνα, μὲ τὴν ἐνέργειαν λογῆς λογῆς ἴστορικῶν ἀλλαγῶν, μιὰ ἔξελιξη ἀκολούθησε, καὶ δὲ στέκεται στὸ χέρι κανενὸς νὰ ξαναγυρίσῃ πίσω τὸ ρέμα ένδος τέτοιου ποταμοῦ.

Μπορεῖ νὰ γράφουν πάντα ἀρχαῖα Ἑλληνικά, καθὼς γράφουν ἀκόμα λατινικά, ἔτοις ἀπὸ καθαρὸν τιτλετακισμό τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει σημασία, καὶ στέκετ' ἔξω ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς ἐποχῆς.

Ἐγὼ θὰ συγκρίνω τέτοιες φαντασμάρες μὲ τὴν πρόληψη ποῦ θέλει τὴν ρίμη γιὰ τὸ μάτι (ἀφοῦ ρίμη γιὰ τὸ μάτι δὲν ὑπάρχει). Σὲ καμιὰ ἐποχὴ τῆς ζωῆς της δ. Ελλάδα δὲν ἔχεις τὴν ἡρώεικὴ συνέδηση τοῦ έαυτοῦ τῆς ὅμοια καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα ποτὲ δὲν ἔχεις τὸν καθαυτὸ Ἑλληνικὸ χαραχτῆρα τῆς. «Ἐπειδὲ βέβαια· βαθεῖες μεταβολές, σύμφωνα μὲ τὸ φθοργολογικό της ἑτεύλιγμα, καὶ στὸ τυπικὸ καὶ στὴ σύνταξη· μὰ πάντα σύμφωνα μὲ τὸν Ἑλληνικὸ νοῦ καὶ μὲ τὸ δημητρικὸ πνεύμα τὸ μαρτυροῦν τὰ θαυμαστὰ δημοτικὰ τραγούδια, ἀληθινὰ ταιρία τοῦ ἀρχαίου ἔπους. Ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ μεριά οἱ ἐφημερίδες μπάσανε στὸν πεζὸ λόγο πλήθος γαλλισμούς, κατέτι τι βαρὺ καὶ ἀταίριαστο. Ἐν τούτοις οἱ ἐφημερίδες γράφονται στὴν καθαρεύουσα.

Ἡ καταγωγὴ τῆς λέξης δὲν ἐπηρεάζει τὴν ψυχὴ μιᾶς γλώσσας· ὅλα κρέμουνται ἀπὸ τὸ βάλσαμο τῆς

Τὸ Σάββατο τὰλεγε αὐτὰ, καὶ τὴν Κυριακὴν τὸ ἀπομεσημερό αχιλάδες θεαταῖνα μαξιλαρωντουσαν ἀλύπητα στὸ Στάδιο καὶ ἀποδείχνανε μὲ τὸ ἀδιάντροπο αὐτὸς φέρομενος σωστὰ τὰ λόγια τοῦ κ. Ραϊνάχ.

Οσο μεγάλος κι ἀν εἶναι δ. Σοφοκλῆς, καὶ δοσοκαλὰ κι ἀν παίχηται ἡ Ἀπιγόνη του, μὴ μᾶς πεῖτε πῶς ἔνας ἀπὸ τὶς εχιλάδες θεαταῖνα τὴν ἔνταση. «Ἄν την τιώθανε, ἀγ τοὺς συγκινοῦσες τὸ ἀριστούργημα αὐτὸς, δὲ θὰ φερνόντουσαν ἔτοι, καὶ θὰν τὴν τιώθανε μονάχα ἀν παιζότανε σὲ γλώσσα ζωτανῆ, σὲ γλώσσα ποὺ νὰ φέρεται τὰ ὑψηλὰ νοῆματα δλῖσσα στὴν ψυχὴ τοῦ θεατῆ, νὰν τοῦ βουνράνει τὰ μάτια καὶ γάντος ήλεχτεῖται τὰ χέρια μονάχα γιὰ παλαμάκια κι δχι καὶ γιὰ μαξιλαρώματα.

Ἀποδείχηται αὐτὸς μὲ τὴν πρώτη παράσταση τῆς «Ἀλκηστῆς», ποὺ δην οὐδὲν εἶναι παραστάθηκε διὸ τρεῖς μῆνες ὑστερός ἀπὸ τὰ Βαγγελικά, ἀκούστηκε μ' εὐλάβεια καὶ συγκίνηση καὶ χειροκροτήθηκε πρῶτα πρῶτα διὸ τὸ ὑπερῶν ποὺ δὲ φιλοξενοῦσε, καίνη τὴν βραδιά τουλάχιστο, οὕτε τοὺς ἀριστοκράτες οὕτε τοὺς «ἀρχαιομαθεῖς».

Θέλουμε δηλαδὴ νὰ ποῦμε—καὶ νὰ μᾶς συμπαθάνει δ. κ. Μιστριώτης—πῶς ἀν εἶναι ἀσέβεια τὸ μαξιλάρωμα τῆς περασμένης Κυριακῆς, γιὰ τὴν ἀσέβεια αὐτὴ δὲ φτάσι διομάκης, οὕτε οἱ ἀρασιτέχνες ποὺ ἔκαναν δι, τι μιόρεσαν γιὰ νὰ μὴν ἀσεβήσουν στὸ δραχτὸ κείμενο, ἀλλὰ οἱ στεγονέφαλοι ἐκεῖνοι ποὺ καταδίκασαν τὸ λαό νάκονει δυὸ δλάκερες [ῶρες μιὰ γλώσσα δλλιώτικη ποὺ μόνο τὰ μαξιλάρια μποροῦσε νὰ συγκίνησε—καὶ τὰ συγκίνησε.

Κέιμα μονάχα ποὺ διογκίνηση τῶν μαξιλαριῶν δὲν ξέσπασε στὸ σοφὸ καπέλλο τοῦ Μιστριώτη.

ENA KOMMATAKI

χαριτωμένο ἀπὸ τὰ πραχτικὰ τῆς Βουλῆς (συνεδρίαση τῆς Τετράδης).

Ο κ. Σάκης. «Ο Καράπαυλος εἶναι ἀνήλικος καὶ πρέπει νὰ ἀκυρωθεῖ ἡ ἐκλογὴ του.

Ο κ. Κουντουριώτης (εἰσηγητής τοῦ συμβατοῦ). Είναι ἀλήθεια πῶς τοῦ λείπουν λίγοι μῆνες, μὰ δὲν ἔξιζει γι' αὐτὸς νὰ ρήξουμε τὴν ἐπαρχία «εἰς νέου εἰς ἐκλογικὸν σάλονο».

Τὸ τμῆμα ἐπικυρώνει τὴν ἐκλογήν.

Στὰ θεωρεῖα:

— 'Αλήθεια, εἶναι κυβερνητικός δ. Καράπαυλος;

— Βεβαιώταται! «Ἄν εἴτανε ἀντιπολιτευόμενος ποὺς θὰ λογάριαζε τοὺς ἐκλογικοὺς σάλους;

— Μὰ γιατὶ ἀκυρώθηκε ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ποταμάνου;

— Η Βουλὴ θὰν τονὲ βρῆκε ἀνήλικο! Εἴτανε, βλέπεις, κι ἀντιπολιτευόμενος ὁ ἔρημος.

A ΔΙΑΒΑΣΑΤΕ

σὲ καμιὰ φημερίδα λέξη γιὰ τὸ πικνικό βραβεῖο ποὺ πῆρε δ. Ηλιάδα τοῦ κ. Πάλλη, σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς τὸ πεῖτε. Κάτι θὰ γράψτηκε γι' αὐτὸ τὸ βραβεῖο, γιατὶ μέσα στὶς τόσες Αθηναϊκές ἐφημερίδες υπάρχουν καὶ μιὰ δυὸ τῆς προκοπῆς ποὺ δὲν παραδέχουνται, γιὰ τὴν ὥρα, πῶς οἱ δημοτικοὶ στάδες είναι ἔργανα τῆς Πανσλαβιστικῆς προπαγάντας κι δ. Πάλλης Βουργαρος κομιτατζῆς.

“Αν πάλι ἔχουμε λάθος, νὰ μᾶς συμπαθέστε.

ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ

τῶν θωρηγῶν μας καταγγείλανε τὸν κ. Κανελλίδη γιὰ δια γραφε τὴν ἐφημερίδα του ἐναντίον τους, πῶς τάχα ἀπὸ δμάθεια χάσαν τὸ «Χοεντζόρλεν» καὶ δὲν τὰ καταφέρανε νὰ μπούνε μαζί του στὸ λιμάνι τῆς Κέρκυρας.

Ο γενικὸς πατριώτης κ. Κανελλίδης μόνο ποὺ δὲν τοὺς κατηγόρησε πῶς τὸ κάνανε ἐπίτηδες γιὰ νὰ ρεζιλέψουν τὸ «Εθνος» καὶ πῶς εἴταν πλερωμένος ἀπὸ τοὺς Ρούσους γι' αὐτὴ τὴν προδοτική τους ἐνέργεια!

Οι Κυβερνήτες, μαθαίνουμε, ζητήσανε κι ἀσφάλεια τῆς ζωῆς τους, γιατὶ ἀκούστηκε τὸν κ. Κανελλίδη νὰ φωνάζει στοῦ Ζαχαράτου:

— 'Αλλὰ θὰν τοὺς φονεύσω, θὰν τοὺς φονεύσω τοὺς προδότας!..

ENA ΓΡΑΜΜΑ

ἀπὸ τὴν Καλκούττα δημοσίεψε τὴν περασμένη, βδομαδία δ. «Οίκονομικὴ Ελλάς» καὶ μεταφέρουμε ἔναν παραγγαρό του δχι μόνο γιατ' εἶναι γραμμένο στὴ δημοτική, ἀλλὰ καὶ γιατὶ δὲν τηντοκριτή τῆς «Οίκ. Ελλ.» μειλέσι γιὰ κάτι ποὺ ζημιώνει σημαντικὰ τὸ ἐμπόριο μας, ἀφοῦ οὕτε καταστρώνονται οὕτε δημοσιεύονται στατιστικές, πληροφορίες διπλῶς γίνεται σ' ὅλα τὰλλα ἐμπορικὰ κέντρα τοῦ κόσμου.

«... Κοιτάξτε καὶ πόσα καλὰ θὰ προέλθουν ἀπὸ παρ-

ΕΞΗΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

CAMILLE MAUCLAIR

ΖΗΛΙΑ ΥΣΤΕΡΟΘΑΝΑΤΗ

Μόλις τόνε γνώρισα τὸ Σεβέρο Δελρίδ στὸ καμπουριασμένο αὐτὸς γεροντάκι, ποὺ κοντοχούτεινε κ' ἐρχόταν πρὸς τὰ μένα μ' εὐγενικὸ φέρσιμο, μὴ καλοκρύζοντας κάποια λύπη, ποὺ πεθυμοῦσε νὰ τήνει διώξη, στὸ δλλατέρικο αὐτὸς ξενοδοχεῖο, τὸ κρυμμένο στὰ βάθια τῆς Ζηλαντίας, δπου κατὰ τύχη συναπαντιούμποτε. «Ηξερα διτὶ διεγάλωσες, άμα έμεινε χηρευόμενος, έζηγε γιὰ νὰ λησμονήσῃ τὸν πόνο του ἀνάμεσα στὰ μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, μὲ δοσο καὶ ἀν ημουντας ἀπὸ μικρός φίλος του δὲν είχα λάβει πιὰ εἰδηση γι' αὐτὸν ἀπὸ πολλὰ χρόνια καὶ κανένας ἀπ' τοὺς συντρόφους μας δὲ γνώριζε περισσότερο τὸ μυστικὸ τῆς ζεζορίας αὐτῆς. Μολοντοῦσε δ. Σεβέρος Δελρίδ μεσοντας τὴν καρδιά του. Μιλήσαμε καὶ λίγο-λίγο ἡ μοναξιά τῆς νύχτας μᾶς έφερε στὶς ξεμυστήρεψες.

— Μά λές, παπᾶ μου, άλτιθεια, νάναι ἀπὸ τὸ Θεό;

— Θέλει καὶ ρώτημα; Μπά σὲ καλό σου. Σὺ ζημαθεὶς τόσα γράμματα καὶ δὲν ξέρεις πῶς ὅτε γίνεται, ἀπὸ τὸ Θεό γίνεται;

— Ισια ίσια ἐπειδὴ έμαθα λίγα γράμματα γι' αὐτὸ σοῦ τὸ λέω. Ξέρεις, παπᾶ μου, τέτοιες ἀρώστειες πέφτουνε καὶ στὴν Ἐβρώπη.

— Μά ἵκει εἶναι κι ἀν εἶναι, καθὼς ἀκούω.

— Αἴ λοιπόν καὶ τὶς ἀρώστειες τῶν ἀμπελῶνες τους καὶ τῶν δεντρῶν τους δὲν τὶς πολεμοῦνε μὲ λιτανεῖες.

— Τί λές, παπᾶ μου. Σείσου ἀπὸ τὸν τόπο σου.

— "Ακούσε με, παπᾶ μου. Δὲ λέω. Νὰ γίνῃ κ' ἡ λιτανεῖα ἀφοῦ τὸ θέλετε. Νὰ φέρουμε καὶ τὴν ἄγια κάρα, που λές τοῦ λόγου σου. Μὰ νὰ φέρουμε κι ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔθρωπο νὰ ξετάσῃ τάμπελα μας, νὰ μᾶς πῆ τι ἔχουνε καὶ νὰ μᾶς ξηγήσῃ τὶ πρέπει νὰ κάνουμε. Στὴν Ἀθήνα ξέρουνε καλήτερα, ξέρουνε κι ἀπὸ ὅλα. Εἶναι περίεργη ἀρώστεια ἀφτή. Ἔγω ποῦ σπουδασα γεωργικά, δὲ μπόρεσα νὰ καταλάβω τὶ τρέχει. Ἀφτὸ θὰ μᾶς σώσῃ.

'Ο παπᾶς δὲν ἔβγαλε θήγη ἀπὸ τὸ στόμα του. Εἶτανε στανχωρημένος καὶ φαινότανε κατακόκινος.

— Τί λές λοιπὸν, παπᾶ, γι' ἀφτά;

— Τί νὰ πῶ, παπᾶ μου. ξέρω κ' ἔγω. 'Αφτὰ ποῦ μοῦ λές πρώτη φορά τάκουνα καὶ μοῦ φαίνονται σὰν παράξενα.

"Επειτα μιλήσανε γι' ἄλλα πράματα ὡς ποῦ πέρασε πιὰ ἡ ὥρα.

— Σώνουνε ἀφτά γι' ἀπόψε, εἶπε ὁ παπᾶς καὶ σηκώθηκε δίνοντας τὸ χέρι.

— Καλὴ νύχτα, παπᾶ μου.

— Καλὴ νύχτα, παπᾶ.

Κατέβαινε τὴν σκάλα δ παπᾶς. Σὰν ἐφτασε τὸ τελεφταῖο σκαλοπάτι τοῦ φώνας ἀπὸ πάνω δ Γαβρίλης.

— Λοιπὸν σύφωνοι γιὰ καῦνο ποῦ εἶπαμε; τί λές;

'Ο παπᾶς στάθηκε, γύρισε τὸ κεφάλι του, τοὺς κοίταζε καὶ τοῦ εἶπε γελώντας ἔνα περίεργο γέλοιο.

— Ξέρεις τί λέω; Λέω πῶς καλήτερο θὰ εἶτανε νὰ μὴν πήγαινες στὴν Ἐβρώπη. Καλὴ νύχτα.

Κ' ἔκλεισε πίσω του τὴν πόρτα.

* * *

Στὴν ταβέρνα τοῦ Κωσταντῆ εἶναι κάμποσοι

μαζεμένοι. Κεῖ εἶναι δ κύρ Στάμος νοικοκύρης γερός, δ δάσκαλος δ φυστανελᾶς ποῦ εἶχε κατατσάκισει τὰ παιδιὰ στὸ ζύλο, δ πάρεδρος, φυστανελᾶς κι ἀφτὸς, ποῦ ἔκρυψε στὸ σπίτι του τοὺς φυγόδικους δοῖς εἶτανε ἀπὸ τὸ ἴδιο κομψα, οἱ δύο ἀγροφυλάκοι μὲ τὶς ἀγκλίτος καὶ μὲ μιὰ κουμπούρα δ καθένας τους στὸ σελάχι, κι δ παπᾶ Γιάννης μὲ τὴ σκούφια στὸ κεφάλι. Κεῖ εἶτανε κι δ κύρ 'Αντώνης δ ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας ποῦ ἔκανε λεφτὰ ἀπὸ τὸν κατρόποδα ποῦ ἔγινε ἐπίτροπος. Πολλὰ λέγανε στὸ χωρὶο γιὰ δάχτονε, μ' ἀφτούνο δὲν τοῦ ἴδρωνε τάφτι γιατὶ φρόντις πάντα νὰ εἶναι μαζὶ μὲ τὸ Δήμαρχο ποῦ δὲν τοῦ ζήτησε ποτὲ λόγο γιὰ τὴ διαχείριση. 'Εναν καημὸ εἶχε μόνο δ κύρ 'Αντώνης, ποῦ δὲν μπόρεσε νὰ μάθῃ τὸ παιδί του γράμματα. Ξόδεψε, πάσκισε—τοῦ κάκου. Κεῖνος τὸν ἔστελνε στὸ σκολειό, κι ἀφτὸς δ τζερεμὲς ἔτρεχε στὸ ποτάμι. 'Ο κύρ 'Αντώνης τὸ εἶχε μαράζι ἀφτὸ, γι' αὐτὸ δὲ χώνεβε κι σόους ξέρχνε γράμματα. "Οσο πιὸ πολλὰ γράμματα ξέρανε, τόσο πιὸ πολὺ δὲν τοὺς χώνεβε. Δὲ χώνεβε πρὸ πάντων τὸ Γαβρίλη τοῦ Παβλῆ ποῦ σπουδάζε στὴν Ἐβρώπη.

— Δὲ φύλαγε τὶς χιλιαδοῦλες τους; ἔλεγε.

Συζητούσανε σὰν πάντα γιὰ τάμπελια τους. Τὸ λόγο εἶχε δ παπᾶ Γιάννης.

— Νὰ σὰς πῶ, βρὲ παιδιά, τὶ μοῦ ἔτρεξε ψὲς βράδυ. Εἴμουνα παγεμένος στὸ σπίτι τοῦ Γαβρίλη. Εἴπαμε γιὰ τάμπελια, μιλήσαμε καὶ γιὰ τὴν χρώστεια. Καὶ τὶ λέτε πῶς μοῦ ἔλεγε; Θέ μου σχώρεσέ με—κ' ἔκανε τὸ φταρό του—νὰ φέρουμε λέει ἔπὸ τὴν Ἀθήνα ἔθρωπο νὰ κοιτάξῃ τάμπελια μας, νὰ μᾶς πῆ τι νὰ κάνουμε, γιατὶ ἀπὸ τὶς λιτανεῖες, λέει, δὲ βγαλνει πιὰ τίποτα.

— Βρὲ τὸν ἀθεόφορο, φώναξε δ κύρ 'Αντώνης, μωρὲ ἀφτὸς θέλει παλούχωμα.

— Κρέμασμα, εἶπανε οἱ ἀγροφυλάκοι.

— Κάψιμο, εἶπε δ πάρεδρος.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκαν δέκα χτύποι κουδουνιοῦ. Κάποιο μουλάρι περνοῦσε. Σκύθεις δέκα τὸ κεφάλι του δ κύρ 'Αντώνης, βλέπει τὸ Γαβρίλη καθάλα.

— Γειά σας

— "Ωρα καλή.

Εἶχανε βγεῖ ὅλοι στὴν πόρτα.

— Καὶ γιὰ πῶ, κύρ Γαβρίλη; ρώτησε δ πάρεδρος.

— Πηγαίνω στὸ βουνό· θὰ κατεβῶ τὸ Σαββάτο.

Καὶ γυρίζοντας στὸ παπᾶ Γιάννη·

— Τὴν Κυριακὴν, παπᾶ, θὰ κάνω λόγο στὴν ἐκκλησία γιὰ καῦνο ποῦ σου ἔλεγα. Πές στοὺς χωριστεῖς νὰ μαζευτοῦνε.

Χτύπησε τὸ μουλάρι καὶ ξακολούθησε τὸ δρόμο του.

Σὰν ξαναπήκανε στὸ μαχαζή, δ παπᾶς ἀρχισε πάλε τὴν κουβέντα.

— Ἀφτὸ μᾶς θύμιπε τώρα, εἶπε, νὰ τὰ πῆ καὶ στὴν ἐκκλησία. Μά δὲ φοβάται Θεό;

— Καὶ λαὸ, πρόστεσε δ κύρ 'Αντώνης.

Γίνηκε σιωπὴ στὴν παρία.

— Γιὰ καλὸ μᾶς ἦρθε καὶ τοῦ λόγου του δῶ; εἶπε δ πάρεδρος.

— Δὲν καθότανε καὶ ποῦ εἶτανε; εἶπαν οἱ ἀγροφυλάκοι.

— Ἀφτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνη, εἶπε δ κύρ 'Αντώνης, πρέπει νὰ τὸ μποδίσουμε. Θὰ μᾶς ὄργιστῇ δ Θεός.

— Ναι, νὰ τὸ μποδίσουμε, εἶπανε ὅλοι. Θάναι ἀμαρτία, θάναι καὶ ντροπὴ μᾶς τέτοιο πρῆμα.

— "Εννοια σας καὶ θὰ σᾶς τοὺς συγγρίων γῶ,— εἶπε δ κύρ 'Αντώνης,—περιμένετε καὶ θὰ δῆτε.

* * *

Κυριακή. 'Η Ἐκκλησία γιομάτη. Κανεὶς δὲ λείπει. Νὰ δ κύρ Στάμος, δ δάσκαλος, δ πάρεδρος, οἱ ἀγροφυλάκοι, κόσμος καὶ κόσμος. Πίσω ἀπὸ τὸ παγκάρι δ κύρ 'Αντώνης δ ἐπίτροπος, σοβαρὸς σὰν ἐπίτροπος, μετράει τὴν εἰσπραξη, φτειάνει τὰ κεριά στὸ δίσκο, δίνει διαταγές. Δεξιὰ στὸ δεξιὸ φάλητη, σ' ἔνα στασίδι, δ Γαβρίλης. 'Απὸ τὸ παγκάρι δ κύρ 'Αντώνης τοῦ ρίχνει κάτι λοξές ματιές σὰ νὰ τοῦ λέει «έδω εἰμαστε». "Επειτα γυρίζει, κοιτάζει μερικούς καὶ κουνάεις τὸ κεφάλι του σὰ νὰ τοὺς λέη «έπωας εἰπαμε».

Αλήθεια εἶχε δουλέψει γι' ἀφτὴ τὴ μέρα δ κύρ 'Αντώνης. Τὰ πόδια του βγάλλανε γάλα ἀπὸ τὸ περπάτημα, ἡ γλώσσα του μάλλινασε. Σπίτι δὲν ἀφησε ἀγύριστο, ἔθρωπο ἀκουσθέντιαστο. Κι δλο γιὰ τὸ Γαβρίλη. Τὸν ςθεό, τὸν ἀντίχειστο, τὸν πεῖσο, τὸν δεῖξο, ποῦ θὰ πέσῃ ἀστροπελέκι νὰ κάψῃ τὸ χωρὶο δέκα αἰτίας του. Πολλὰ πράματα δὲν καταλάβαιναν οἱ χωριάτες μὰ εἶχανε πίστη στὰ λόγια τοῦ κύρ 'Αντώνης ποῦ εἶτανε ἔθρωπος καθὼς πρέπει. Κ' ἔτσι δλοι τους μαζευτήκανε στὴν ἐκκλησία ἀποφασισμένοι νά κάνολουθησουν τὸν κύρ 'Αντώνη εἰς δ, τι κι ἀν τοὺς πῆ.

εικόνας σ' ένα κοτύ δπουθε σκορπιστήκανε χραγιδίνια. "Ακούπα τότες ένα κλάμα κ' εἶδα ἀποτραβηγμένο στὸ βάθος τοῦ ίσκιου τῆς κάμαρας, ένα λευκὸ σῶμα σωρισμένο χάρο μὲ τὸ κεφάλι μέσα στὰ χέρια. Ήταν ή Λουκίλη.

«Οἶω φρενῶν χύμικα κατὰ πάνου της. Μὰ τότες εἶδα τὸ φτωχὸ πρόσωπο τῆς ζηλιάρας γυναίκας καὶ καλλιτέχνισσας ἀλλαγμένο ἀπὸ τὰ δάκρυα μὲ κυρίσθητη φυχοπόνεση, οἱ κατηγόριες πνιγήκανε μέσα στὸ λαμπρό μου, τὰ χέρια ποῦ σήκωσεν, ἀνέβηκα στὴν κάμαρα τοῦ πολτραῖο του μὲ τὸ περισσότερη βιάση, δσο κάποιο ὄνταγκαστικὸ ταξίδι δέδω καὶ τρεῖς μέρες μ' ἀμποδίσεις νὰ κάμω τὸ καθημερινὸ μου προσκύνημα. "Αμα ἐφτασε στὴν πόρτα νόμι· α δτι ἀκουσα ἀνάλαφρο θύριο. "Ανατρέχισσα ἀπὸ τρόποντας στὴν κλειδωτὴν κάλεσδι, ἔνω φαρροῦσα πῶς μόνο ἔγω εἶχα τέτοιο. Μπῆκα μέσα ςγριος. Τὸ πολτραῖο ητανε σ' ἡ μέση τῆς κάμαρας· έκανε δέλτη στὸ μεγάλο πρόσωπο, δπου εἶχα βάλει τὸ καλήτερο μου· ἔγω. Μὰ τὸ τέλος· ποῦ τὸ προφύλαγε ητανε τοποθετημένο στὸν τοῖχο κι ἀφησα, σηκόνοντας τὴν λάμπα μου, δυνατὴ φωτόμου. "Αντὶς γιὰ τὸ φιλτρισένιο πρόσωπο μὲ τὶς σταχτίες κορδέλλες, ἔβλεπε τὰ χρωματισμένα μάγουλα, τὰ πράσινα μάτια, τὰ ζωρά μαλλιά τῆς Λουκίλης, ποῦ εἶχανε μπῆ αὐθάδικα στὸ πρωτότυπο. "Εκείνη μονάχα μὲ τὸ μοναδικὸ τῆς ταλέντο νὰ κάνῃ πατέλη, μποροῦσε νὰ τολμήσῃ καὶ νὰ τὴν τελειώσῃ τέτοια ιερόσυλια. Τὸ πέδι μου

εικόνας σ' ένα κοτύ δπουθε σκορπιστήκανε χραγιδίνια. "Ακούπα τότες ένα κλάμα κ' εἶδα ἀποτραβηγμένο στὸ βάθος τοῦ ίσκιου τῆς κάμαρας, ένα λευκὸ σῶμα σωρισμένο χάρο μὲ τὸ κεφάλι μέσα στὰ χέρια. Ήταν ή Λουκίλη. Τὸν ςθεό, τὸν ἀντί

Έτρεχε δι παπᾶς, τρέχανε καὶ οἱ φιλτάδες. Κείνη τὴν μέρα ὅρεξη πολλὴ δὲν εἶχανε. Δὲ βλέπανε τὴν ὥρα πότε νὰ τελεώσουνε. Μίλημένα δὲν τοι. Τίλειωσε καμμιὰ φορά καὶ λειτουργία. Ο παπᾶς εἶπε τὸ εἰδί' εὐχῶν, βλόγησε καὶ ἀρχισε νὰ μοιράζῃ τάντιδωρο.

Ο Γαβρίλης ἐτοιμάστηκε γιὰ τὸ λόγο. Όλα τὰ μάτια εἶχανε καρφωθῆ ἀπάνω του. Περίεργοι δὲνοι νάκούσουνε τὴν θά πη. Μὰ καὶ τὶ νάκούσουνε; Μπάς καὶ δὲν τοὺς τὰ εἶπε δὲν δὲν κύρ 'Αντώνης; Γιὰ τὶς ἀμαρτίες τους ἀλήθεια εἶχ ἔρθετ ἀφτὸς δὲ θρωπὸς στὸ χωριό.

Ο Γαβρίλης ἀρχισε μὲ φωνὴ δυνατή. Μίλια κανεῖς.

Θὰ σᾶς πῶ γιὰ τάμπελια σας. Ακοῦστε μὲ καὶ θάξετε κρασί. Δὲ θὰ μ' ἀκοῦστε; σταλιὰ μὴν περιμένετε. Αρρωστᾶνε καὶ τὰ δεντρικὰ σὰν τοὺς θρωπούς. Κ' οἱ θρωποὶ καὶ τὰ δεντρικὰ σὰν ἀρρωστήσουνε θέλουνε τὸ γιατρό τους. Γιατρός τους δὲ θρωπὸς.

Σώκα,—τοῦ κάνει ἀξαφνα ἀπὸ τὴν 'Ωραία Πύλη, δ παπᾶ Γιάννης κόκκινος ἀπὸ τὸ θυμό του—δ, τὶ θέλει δ θεὸς γίνεται.

Γιρίζει δ Γαβρίλης καὶ τοῦ λέει

— 'Αφοσί με, παπᾶ μου, νὰ μιλήσω.

Τώρα τὸ πλήθος κινήθηκε σὰν κύμα. Μιὰ βοὴ ζγινε.

Δὲ θέλουμε νάκούσουμε τίποτα, φωνάζει δ δάσκαλος.

Μωρὲ τὶ τὸν φυλάσσετε; βάζει μιὰ φωνὴ ἀγριὰ δ πάρεδρος κουγώντας τὸ δάχτυλο.

— Απάνω του, παιδιά, ἀκούγεται μιὰ φωνή, κι δ κύρ 'Αντώνης πετάγεται ἀπὸ τὸ παγκάρι καὶ χύνεται δύπρός. Τὸ πλήθος τὸν ἀκλουθάει. Ο Γαβρίλης σάστισε, τάχασε.

— Οξώ, οξώ, ρουλιούνται δὲνοι καὶ χούμηζαν κατὰ πάνω του.

— Ακούστε με, ἀδέρφια, φωνάζει δ Γαβρίλης, μὲν ἡ φωνή του πνίγεται στὴ βοὴ. Δὲ θέλουνε τὶ ποτα νάκούσουνε. Θέλουνε νὰ τοὺς φάνε, νὰ τοὺς φήσουνε. Πάσι· δὲ θὰ γλυτώσῃ τὸν ἀρπαξαν. Μὰ τὴ στιγμὴ ἔκεινη δ Γαβρίλης βλέπει τὸν πόρτα τοῦ ιεροῦ ἀνοιχτή. Χώνεται μέσα, ἀνοίγει μιὰ δεύτερη πόρτα καὶ δρόμο.

— 'Αφορισμό, βροντοφωνάει δ κύρ 'Αντώνης.

— 'Αφορισμό, ἀφορισμό, ζαναλέει τὸ πλήθος ξεφρενιασμένο.

- Ναὶ νὰ τὸν ἀφορίσουμε, λέει δ παπᾶ Γιάννης. Φοράει τὸ πετραχύλι. Διαβάζεται δ ἀφορισμός.
- 'Αφορισμένος, λέει δ παπᾶς.
- 'Αφορισμένος, λένε δὲνοι σὰν ἀπόφανο.

Τὴν ἕδια βραδεῖα.

Ντάγ, ντάγκ, ντάγκ. Σημαίνει τρελλὰ δη καμπάνα τῆς ἱκκλησίας. Πέφτουνε ντουφεκίες. Βοή, τρεχάμπατα, ἀλλαλαγμός. Τὶ τρέχει; Πυρκαϊά. Τὸ σπίτι τοῦ Γαβρίλη καίγεται. Κάπηκε δέλο, πάει.

Εἶπανε μερικοὶ πῶς δη φωτιὰ εἴτανε βαλτή. Αναφέρανε μάλιστα καὶ τόνορα τοῦ κύρ 'Αντώνη, τοῦ ἐπίτροπου. Μὰ τίποτα δὲν ἀποδείχτηκε καὶ τὸ πρᾶμα σκεπάστηκε. Ο κύρ 'Αντώνης δησι στεκότανε ἔλεγε :

— Θεία δίκη, μωρὲ παιδιά.

Καὶ στὰ τελεφταῖα τοὺς δικαίους νὰ τὸ πιστέψουνε.

ΚΑΒΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

„ΜΟΥΣΙΟΥΛΗΣ“

(Ἐνας γιρεμός τῶν Παξῶν)

'Ανάμεσ' ἀπὸ δύο γιγάντιους βράχους ποῦ σὰν σκοποὶ φυλῶν τὴν εἶσοδο τρομεροὶ κι' ἀκλόνητοι στὸ ἄγριο κύμα ποῦ ἀνώφελα ζητάεις νὰ τοὺς ξεθεμελιώσῃ, στρογγυλωτὰ προχωρεῖ ἀπὸ τὰ πλάγια τους δη πανύψηλος γκρεμός προσβάλοντας σὲ χάσος σὰν ἔνα χαροκόπειον κάστρον τῆς γῆς ἀπὸ τὸν ἄγριο ἀγῶνα τῆς μὲ τὰ στοιχεῖα.

Μουγγρίζει ἐδῶ τὸ κύμα χυνόμενο μέση στὶς ύπογειες γρότες, μέση στὶς μίνες ποῦ ἀνοίκει στὰ σπλάχνα τοῦ γκρεμοῦ τρώγοντας μὲ λύσσα τὰ σωθικὰ τῶν θεμελιῶν του, ἀφοριστέαι πέρα τινάζοντας σὲ σύγνεφο κάτασπρου ἀφροῦ τὸ ἀνίσχυρο στὴ σιδερένια ἀντοχὴ τοῦ βράχου θαλασσόνερο του.

Χτυπάει, χτυπάει ἀδιάκοπα, ἀκούραστο, ἀκατάβλητο, παίρνοντας δένοι καὶ νέα ζωὴ ἀπὸ τ' ἀπέραντο, τ' ἀνεμοδαρμένο κανάλι τῆς Μάλτας κι' είναι μιὰ εἰκόνα τῆς ἀνυπόταχτης ζωῆς, τῆς ἀγριας ὑπομονῆς ποῦ σκάρφτει, σκάρφτει δλοένα τὰ σωθικὰ τοῦ τρομεροῦ γκρεμοῦ γλύφοντας καὶ συντρίβοντάς τον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, καταπίνοντας τ' ἀπο-

νὰ σοῦ τὸ ξηγήσω αὐτὸς χωρὶς καὶ καλοί. Μ' ἀκουγεις κλαίοντας γλυκά. "Ἔκανε θαύματα γιὰ νὰ τίνει σώσω, νὰ διαφανέσφω τὴ φωτιὰ κρυφή μου εύτυχα ἀπὸ καινούργιο συντριμμό· τίποτε δὲ σταμάτησε τὴν προσταγὴ τῆς μαράς. 'Η Λουκίλη ζεβηνει καὶ τὴ στιγμὴ ποῦ δὲν γανθταν στὸ ἀπειρο, φύσιρισε σταύτε μου:

«Μάγαπητες, μάγαπης. 'Η 'Ελενα ξανάρθει κοντά σου..» Η γρόμεινα τὸν τρόμο τῆς ταφῆς, τὸ καθετεῖ ποῦ δικομένου σὲ τέτοιες ὥρες, ποῦ δὲ λέγουνται. Πώς στὶς ἀνιστόρητες αὐτὲς ἀγνωτές, μιὰ μεγνητικὴ θάληση μὲ κυρίσθει σὲ εημένο ποῦ νὰ μὲ στρέψῃ πρὸς τὴν κάμπα, δένοι δένει τὸ καταραμένο πολεράτο; Ήλγα ἵκει, φωτιζόμενος ἀπὸ κάποιο μιστηριώδικο φῶς, σκεπτόμενος χωρὶς κρίση νὰ βρῶ τὴν ξηγήση γιὰ τὸ σρομερὸ αὐτὸν νοιώσμα ποῦ θριμμάτιζε δριστικά τὴν ζωὴ μου. Μπελνούντας ἵκει, εἰδὼ τὴ μεγάλη σκοτεινή εἰκόνα καὶ μόλις τόλμησε νὰ σηκώσω τὰ μάτια, μήν δέροντας ποῦ πρόσωπο θάλεικα.

«Μὰ δὲν εἶδα παρέ μιὰ μορρή ἀνοσοουμῆ, ποῦ δὲν εἶχε τίποτε τὸ άνθρωπινο. Δίχως ἀλλο τὸ σχίσιο τῆς Λουκίλης ἔτινε ἔνα μὲ τὸ πατέλι, ποῦ τὸ σχέπτασεν. 'Εκεῖ σαντονάτε εἶνας λεκές ζεθωριασμένος, μὴ δείχνοντας οὐτε τὸ διάτημα σημάδι τῆς ἀποσύνθετης ἀπὸ τὸ θάνατο. 'Η 'Ελενα κι' η Λουκίλη, ἵκει δένοι καὶ πτή ζωὴ, εἶχαν ἀλλάξει μὲ τὸ τίποτε τὴ διπλῆ τους θαυμάτινη ζῆλια. «Εφυγα, γέρος χωρὶς θάρρος. Τώρα δὲ ζωγραφίζων πιέ πρόσωπα. Μοῦ συμβαίνει· τόσο δυνατὸ εἶναι· τὸ ζοτικό—να καίσω τέτοια ἀπάνου στὴν ἄμμο, διαν ὀνειροφαντάζομαι σὲ καμμιὰ πλατεία, μὰ τὰ σβήνων ἀμέσως, δένοι δὲ καρδιὰ έισθησε τὴν Λουκίλη καὶ τὴν 'Ελενα, τὶς δύο μου ἀγάπες, προσμένοντας νὰ μὲ σβήσῃ καὶ ίδιο καὶ νὰ ξεναδώσῃ στὴν πρωτόγονη στάχτη.

καρωμέν' ἀπὸ τὸν πόλεμο τσακίσματά του. Κι' δλο καὶ κερδίζει κάθε μέρα τὸ κύμα τὸ ἀνίσχυρο, τὸ μαλακὸ μὲ καὶ γεμάτο ζωὴ, ἀπὸ τοὺς ἀτράνταχτους βράχους τοῦ γκρεμοῦ, τοὺς βράχους τοὺς στριναρένους μὲ νεκρούς.

Κι' ἀπένω ἀπὸ τὴν ζηγρια κυριαρχία τῶν κυμάτων, ἀπένω ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου, χαυρογελάει δη ζωὴ περήφανη κι ζηγριεις κι αὐτὴ, ἀξια κόρη τοῦ ἄγριου γκρεμοῦ.

Καὶ προβάλλει μυριοκλάδωτο, βαθυριζωμένο ἀπὸ τ' ἀσβεστόχωμα τὸ καταπράσινο καὶ κιτρινολουδιασμένο σπάρτο κι δ χρυσούδωτος σφράκιας κι δ ἀγκαθωτὸς δ βάτος κι δ ἀσμίλαγκας συμπλέχοντας τὰ πολυάρχια κλαριά τους, ἔκει ποῦ δη μανία τοῦ ἄγριου κυμάτου δὲν τὰ πιάνει, παρὰ μόνον δη ἀλμυρόπικρος ἀφρός του καὶ μόνον οἱ ζηγριεις θαλασσινές μπόρες σφυρίζουν ἀνάμεσό τους γυρεύοντας νὰ τὰ ζεριζώσουν, ν' ἀποστέψουν ἀπὸ τὸν ἀκλόνητο ἔχθρο τοῦ μόνη του ζωῆ.

Πλατειά τὰ πλάγια καὶ τὸ μέτωπο τοῦ γκρεμοῦ τὰ δέρνει δη μπόρα, τὸ μέτωπο τὸ διάπλατο π' ἀνοίγεται μὲ τὰ χαρακωμένα του ἐπίπεδα, μὲ τὰ πολύχρωμα του τὰ κομμάτια ἀνοιχτὸ διβλίο στὸ γεωλόγο, δειχνούντας τὴν ιστορία του, ιστορία τῶν χιλιεδών αἰώνων του, τὴν ἀπέραντή του νειότη καὶ τ' ἀπέλειωτας τούς.

Ο γλάρος μὲ τὶς σταχτιές φτερούγες του καὶ τὸ δισπρό του τὸ στήθος ποῦ τ' ἔνοιγει διάπλατα στὸν δυνατὸν ἀέρα, πουλὶ τοῦ φουρτουνιασμένου πελάου, σκίζει τὸ χάσος τοῦ γκρεμοῦ καὶ τ' ἄγρια πετροχελίδονα χύνουν τὸ διαπεραστικό τους τρίλλο, τὸ θαλασσινό τραχούδι τους στὶς χαραμάδες τῶν βράχων, στὶς στερεόπλεχτες φωλιές τους, η φτερουγίζοντας διόλκηρα χαλιβάκια στὸ βαθουλωτὸ δύνος τοῦ γκρεμοῦ, σχίζοντας σὰν ἀστραπὴ τὸν ἀέρα μὲ τὸν ἀνοιχτὸ λάρυγγα τους ςχράζοντας ἔνα ζωύφιο η ἔνα φτερό.

Φωτίζει δη ηλιος τὴν φυλή κορφὴ τοῦ γκρεμοῦ καὶ στὸ βάθος του ἀκόμη πιότερο σκοτεινάζει μαυρογάλαζη δη θάλασσα του μὲ τὰ βραχοδαρμένα ἀφροστέφανά της καὶ ξαχολουθάεις ἀπὸ τὴν ἀγηὴ ὡς τὸ ηλιοβασίλεμα δη ἄγριος ἀγῶνας τοῦ ὑπερήφανου γκρεμοῦ μὲ τὸ λυσσάρικο τὸ κύμα, κι δη τὸν οὐρώφιο μὲ τὴ μαύρη καταχνία της τὴν μαυρογάλαζη θάλασσα μὲ τ' ἀφροστέφανά της καὶ τὸν περήφανο γκρεμό μὲ τ' ἄγριο μεγαλεῖο του, δη τὸν τὰ πετροχελίδονα κρυμμένα στὶς φωλιές τους δὲ χύνουν τὸ θαλασσινό τους τρίλλο στὸ χάσος ποῦ ὑψώνεται ἀπάνω ἀπὸ τὰ κύματα, ἀκούεται ἀκόμη ἀδιάκοπος δρόχος τοῦ κυμάτου ποῦ καταρακύλασει καὶ κατατσακίζεται στοὺς ζηγριούς βράχους καὶ τὸ ἄγριο μουνγκρητό του στὶς ύπογειες μίνες ζητῶντας νὰ ξεπετάξῃ στὸν ἀέρα τὸν τεράστιο γίγαντα καὶ νὰ κρύψῃ τὰ σιδερένια τὰ συντρίματά του μέση στ' ἀχρόταγά του στήθη, βαθειά, πολὺ βαθειά κάτω ἀπὸ